

159.9(075.32)
I-40

Ministerul Educației și Tineretului
al Republicii Moldova

Psihologia generală

P. Jelescu
Ig. Racu
Ag. Bolboceanu
I. Negură
C. Revenco
V. Gonța
E. Luchian
C. Perjan
S. Briceag
E. Donica
M. Vîrlan
O. Stamatîn

Autori:

R. Jeleac, I. Racu, A. Bolboacă, I. Negruș

Psihologia generală

Manual pentru colegiile pedagogice

CZU 159.9

Ministerul Educației și Tineretului
și Republicii Moldova

Autori:

*P. Jelescu, Ig. Racu, Ag. Bolboceanu, I. Negură,
C. Revenco, V. Gonța, E. Luchian, C. Perjan,
S. Briceag, E. Donica, M. Vîrlan, O. Stamatî*

Redactor-șef: *Elena Stati*

Redactor: *Zinaida Lipcanu*

Corector: *Eugenia Proca*

Design: *Silvia Țugui*

Copertă: *Silvia Țugui*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Jelescu, P.

Psihologia generală / P. Jelescu, Ig. Racu, Ag. Bolboceanu... - Ch.:
Univers Pedagogic, 2007 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). - 160p.

ISBN 978-9975-48-040-6

2500 ex.

159.9

ISBN 978-9975-48-040-6

© Ig. Racu, Ag. Bolboceanu,
P. Jelescu

© Univers Pedagogic

Preambul

După esența sa, procesul pedagogic este de natură psihologică. În activitatea de instruire și educație învățătorul, educatorul trebuie să țină cont de particularitățile psihologice de vîrstă, individuale și de grup ale elevilor, copiilor. Pentru a facilita activitatea de învățare cadrele didactice iau în calcul atenția și interesele discipolilor, memoria și gîndirea lor, voința și emoțiile, temperamentul și caracterul etc. Mai mult decît atît, ei nu numai că iau în considerație toate acestea, dar și formează o personalitate armonios dezvoltată, cu anumite idealuri, convingeri, concepții. Educatorii și învățătorii le dezvoltă discipolilor procesele psihice cognitive (senzațiile, percepția, reprezentările, memoria, imaginația, gîndirea, limbajul, atenția), stările afective (emoțiile, sentimentele ș.a.), însușirile volitive (independența, perseverența, fermitatea etc.). Întru soluționarea cu succes a acestor sarcini, ei trebuie să cunoască aceste fenomene psihice. Or, psihologia generală este știința care le oferă această posibilitate. Ea stă la baza elaborării și aplicării în practică a curriuculei școlare, a tehnologiilor educaționale la didacticile particulare, a manualelor și ghidurilor școlare etc.

Psihologia generală este *alfabetul* și pentru însușirea temeinică a celorlalte ramuri ale științei psihologice, în particular, a psihologiei dezvoltării și a psihologiei pedagogice, pe care elevii colegiilor pedagogice le vor studia în continuare.

În elaborarea manualului de psihologie generală s-a ținut cont, în temei, de principiul genetic, pornind, în acest fel, de la cele mai simple procese psihice cognitive – senzațiile, percepțiile – și finisînd cu structura funcțională complexă și integră a personalității, activității și creativității ei. Această consecutivitate a tematicii ține de calea istorică a cunoașterii, fapt care, în opinia noastră, va înlesni ceva mai mult înțelegerea materiei de studiu de către viitorii învățători și educatori.

Pentru a menține interesul față de subiectele examinate și a le face pe înțelesul cititorului autorii au ținut să illustreze definițiile, legitățile și mecanismele descrise prin exemple din practica și experiența pedagogică, literatura artistică și alte domenii ale vieții. Textele conțin probe experimentale simple. Efectuarea lor de către studenți de asemenea va contribui la însușirea conștientă a materiei și la formarea capacității de argumentare a legităților și regularităților studiate. Fiind adepții metodelor active de învățare, autorii îndeamnă utilizatorii manualului să apeleze la propria experiență, la analiză și autoanaliză psihologică, la culegerea datelor prin observări și convorbiri cu copiii și persoanele adulte din mediu. Astfel vor reuși să pătrundă esența fenomenelor psihice și să-și formeze competențele psihologice necesare unui cadru didactic.

Coordonatori: P. Jelescu, A. Bolboceanu

Autori:

P. Jelescu, Ig. Rucu, Ag. Bolbuceanu, I. Negură,

Obiectul psihologiei

Psihologia, ca și fizica, chimia, biologia etc, este o *știință* care își are *obiectul* ei de studiu. Psihologia (de la gr. *psykhê* – suflet, *logos* – studiu, cuvînd despre) studiază *psihicul*. Acesta și este, vorbind succint, obiectul de studiu al psihologiei.

Dar ce este *psihicul*, care este *natura* lui? Savații se străduie să găsească răspunsul la această întrebare încă din antichitate. Cu regret, pînă în prezent, psihicul rămîne a fi una dintre tainele cele mai mari, care suscită nu numai interesul psihologilor, dar și al multor alor învățați – al biologilor, fizicienilor, matematicienilor, ciberneticienilor ș.a.

La etapa actuală se cunoaște că psihicul are un anumit *conținut*.

El se constituie din anumite *proces*e (cum ar fi senzațiile, percepția, reprezentările, memoria, imaginația, gîndirea, limbajul, comunicarea, atenția ș.a.), *stări* (ca, de ex., dispoziția, afectul, stresul, anxietatea, depresia, inspirația ș.a.), *însușiri* (bunăoară, spiritul de observație, comutarea atenției, flexibilitatea gîndirii, tăria de caracter ș.a.).

Care este *esența* psihicului?

- În primul rînd, psihicul este o *reflectare subiectivă* a realității obiective care există independent de noi. Din limba latină „**reflectere**” înseamnă *ogîndire, reproducere*. Deci, fenomenele psihice ogîndesc realitatea (sub formă de senzații, percepții, reprezentări, idei etc). Această ogîndire, în același timp, este *subiectivă*, adică depinde de particularitățile *individuale* ale fiecărui individ (om, animal). De exemplu, am citit cu toții *aceeași* carte. Opiniile noastre despre ea pot fi *diferite*: cuiva cartea i-a plăcut, cuiva nu, cineva a pătruns în esența ei, cineva nu ș.a.m.d. Chiar unul și același om poate avea o atitudine diferită față de unii și aceiași oameni, obiecte, evenimente. Bunăoară, avînd o dispoziție bună, ni se pare că toată lumea e a noastră, iar fiind indispuși ni se pare că toți ne sînt datori.
- În al doilea rînd, psihicul constituie o *reflectare adecvată* a realității. Din limba latină „**adaequatus**” semnifică *potrivit, corespunzător, nimerit*. Psihicul, deci, ogîndește realitatea în așa mod, încît această reflectare corespunde fidel obiectului, situației. De exemplu, noi vedem cartea ca o carte și nu ca un alt obiect (creion, stilou etc). În timpul orelor noi ascultăm lecția, adresăm întrebări, facem notițe, iar în pauze putem să ne plimbăm, să servim masa. Caracterul adecvat al reflectării psihice este mereu controlat și confirmat de practica omului.

Cuprins

Preambul	3
Introducere în psihologie	
Obiectul psihologiei. <i>P. Jelescu</i>	4
Psihologia ca știință. <i>Ig. Racu</i>	8
Procesele psihice cognitive	
Senzațiile. <i>Ag. Bolboceanu</i>	17
Percepția. <i>Ag. Bolboceanu</i>	24
Reprezentările. <i>I. Negură, C. Revenco</i>	32
Memoria. <i>I. Negură, C. Revenco</i>	38
Imaginația. <i>V. Gonța</i>	52
Gîndirea. <i>P. Jelescu</i>	59
Limbajul. <i>I. Negură</i>	68
Atenția. <i>E. Luchian</i>	79
Personalitatea și relațiile interpersonale	
Afectivitatea. <i>C. Perjan</i>	84
Voința. <i>C. Perjan</i>	90
Temperamentul. <i>V. Gonța</i>	94
Caracterul. <i>C. Revenco</i>	101
Aptitudinile. <i>S. Briceag</i>	112
Personalitatea. <i>E. Donica</i>	120
Relațiile interpersonale. <i>M. Virlean</i>	129
Activitatea. <i>O. Stamatiu</i>	139
Creativitatea. <i>V. Gonța</i>	149
Bibliografie:	159